

Saksbehandler: Gia Thanh Tran**Kommunedirektør/rådmann:** Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
004/23	Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	24.01.2023
003/23	Karmøy ungdomsråd	25.01.2023
003/23	Hovedutvalg helse og omsorg	25.01.2023
005/23	Hovedutvalg oppvekst og kultur	25.01.2023
007/23	Formannskapet	30.01.2023
003/23	Kommunestyret	13.02.2023

Plan for forebygging - Barn og unge 2023 - 2026

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

For å styrke det forebyggende arbeidet for barn og unge og forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker vedtar kommunestyret vedlagte "Plan for forebygging – barn og unge (2023-2026)".

Planen skal komplementere plan for psykisk helse hos barn og unge. Det foretas en vurdering om planen skal sammenslås med plan for psykisk helse hos barn og unge ved planperiodens utløp. Endringer i administrativ organisering av tjenester til barn, unge og deres familier som følge av pågående evaluering av organiseringen iverksettes i løpet av 2023.

Vedtak som innstilling fra Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne - 24.01.2023 - 004/23

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

For å styrke det forebyggende arbeidet for barn og unge og forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker vedtar kommunestyret vedlagte "Plan for forebygging – barn og unge (2023-2026)".

Planen skal komplementere plan for psykisk helse hos barn og unge. Det foretas en vurdering om planen skal sammenslås med plan for psykisk helse hos barn og unge ved planperiodens utløp. Endringer i administrativ organisering av tjenester til barn, unge og deres familier som følge av pågående evaluering av organiseringen iverksettes i løpet av 2023.

Vedtak som innstilling fra Karmøy ungdomsråd - 25.01.2023 - 003/23

For å styrke det forebyggende arbeidet for barn og unge og forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker vedtar kommunestyret vedlagte "Plan for forebygging –

barn og unge (2023-2026)".

Planen skal komplementere plan for psykisk helse hos barn og unge. Det foretas en vurdering om planen skal sammenslås med plan for psykisk helse hos barn og unge ved planperiodens utløp. Endringer i administrativ organisering av tjenester til barn, unge og deres familier som følge av pågående evaluering av organiseringen iverksettes i løpet av 2023.

Vedtak som innstilling fra Hovedutvalg helse og omsorg - 25.01.2023 - 003/23

Hovedutvalg helse og omsorg fattet vedtak om å utsette saken og sende den tilbake for videre arbeid.

Vedtak som innstilling fra Hovedutvalg oppvekst og kultur - 25.01.2023 - 005/23

For å styrke det forebyggende arbeidet for barn og unge og forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker vedtar kommunestyret vedlagte "Plan for forebygging – barn og unge (2023-2026)".

Planen skal komplementere plan for psykisk helse hos barn og unge. Det foretas en vurdering om planen skal sammenslås med plan for psykisk helse hos barn og unge ved planperiodens utløp. Endringer i administrativ organisering av tjenester til barn, unge og deres familier som følge av pågående evaluering av organiseringen iverksettes i løpet av 2023.

Vedtak som innstilling fra Formannskapet - 30.01.2023 - 007/23

For å styrke det forebyggende arbeidet for barn og unge og forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker vedtar kommunestyret vedlagte "Plan for forebygging – barn og unge (2023-2026)".

Planen skal komplementere plan for psykisk helse hos barn og unge. Det foretas en vurdering om planen skal sammenslås med plan for psykisk helse hos barn og unge ved planperiodens utløp.

Endringer i administrativ organisering av tjenester til barn, unge og deres familier som følge av pågående evaluering av organiseringen iverksettes i løpet av 2023.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne 24.01.2023:

Behandling:

Budal foreslo:

Planen var god og støttes av råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Rådet mener at forsidebildet er preget av fordommer om ungdom med problemer. Rådet hadde ønsket et bilde med en mer positiv holdning.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne støtter enstemmig innstillingen med Budals forslag.

RFM- 004/23 Vedtak:

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

For å styrke det forebyggende arbeidet for barn og unge og forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker vedtar kommunestyret vedlagte "Plan for forebygging –

barn og unge (2023-2026)".

Planen skal komplementere plan for psykisk helse hos barn og unge. Det foretas en vurdering om planen skal sammenslås med plan for psykisk helse hos barn og unge ved planperiodens utløp. Endringer i administrativ organisering av tjenester til barn, unge og deres familier som følge av pågående evaluering av organiseringen iverksettes i løpet av 2023.

Karmøy ungdomsråd 25.01.2023:

Behandling:

Innstilling enstemmig vedtatt.

KUR- 003/23 Vedtak:

For å styrke det forebyggende arbeidet for barn og unge og forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker vedtar kommunestyret vedlagte "Plan for forebygging – barn og unge (2023-2026)".

Planen skal komplementere plan for psykisk helse hos barn og unge. Det foretas en vurdering om planen skal sammenslås med plan for psykisk helse hos barn og unge ved planperiodens utløp. Endringer i administrativ organisering av tjenester til barn, unge og deres familier som følge av pågående evaluering av organiseringen iverksettes i løpet av 2023.

Hovedutvalg helse og omsorg 25.01.2023:

Behandling:

Foreslår at plan barn og unge utsettes og sendes tilbake for videre arbeid, foreslått av Lillian Levik Løndalen, Karmøylista

Planen er en opprøpning av noen av de eksisterende tiltak i forebygging, flere viktige tiltak er utelatt. I tillegg er målsettingen som ligger i lovkravet adskillig mer komplisert enn det planen illustrerer. Planen-perioden er satt til 2023-2026, og vi i Karmøylista forutsetter at den skal være fremtidsrettet og i tråd med lovverk og anbefalinger. Eksisterende tiltak bør være med i planen, samt tiltak i forhold til hvordan en skal fylle gapet i Primær forebyggingen (tjenester til alle, lavterskeltilbud, i skole, barnehage og helsestasjon), som oppstår når forebyggingen forskyves. Dette viser illustrasjonen/ trekanten i planen at nytt lovverk fører til mindre tertiær og sekundær forebygging (Plassering utenfor hjemmet og barneverntjenesten sine oppgaver) og en dobling av universal forebygging uten at administrasjonen mener dette skal koste mer penger. I tillegg beskrives det at en skal sette av 50 millioner til barnevernet i tillegg til det budsjettet de har. Det som gjøres i andre kommuner er å forskyve midler og stillinger fra barnevernet og til skole, barnehage, helsestasjon, støtte/opprett lavterskel tilbud og opprette/vedta en gjennomtenkt helhetlig plan på tvers av sektorene. Skal en få til dette må en se alle tjenester for barn og unge under ett og ikke sitte i vær sin silo og holde på midler.

Levik Løndalen (KL) fremmet følgende utsettelsesforslag:

Foreslår at plan barn og unge utsettes og sendes tilbake for videre arbeid.

Planen er en opprøpning av noen av de eksisterende tiltak i forebygging, flere viktige tiltak er utelatt. I tillegg er målsettingen som ligger i lovkravet adskillig mer komplisert enn det planen illustrerer.

Planen-perioden er satt til 2023-2026, og vi i Karmøylista forutsetter at den skal være fremtidsrettet og i tråd med lovverk og anbefalinger. Eksisterende tiltak bør være med i planen, samt tiltak i forhold til hvordan en skal fylle gapet i Primær forebyggingen (tjenester til alle, lavterskeltilbud, i skole, barnehage og helsestasjon), som oppstår når forebyggingen forskyves. Dette viser illustrasjonen/ trekanten i planen at nytt lovverk fører til mindre tertiær og sekundær forebygging (Plassering utenfor hjemmet og barneverntjenesten sine oppgaver) og en dobling av universal forebyggingen uten at administrasjonen mener dette skal koste mer penger.

I tillegg beskrives det at en skal sette av 50 millioner til barnevernet i tillegg til det budsjettet de har. Det som gjøres i andre kommuner er å forskyve midler og stillinger fra barnevernet og til skole, barnehage, helsestasjon, støtte/opprette lavterskel tilbud og opprette/vedta en gjennomtenkt helhetlig plan på tvers av sektorene. Skal en få til dette må en se alle tjenester for barn og unge under ett og ikke sitte i vær sin silo og holde på midler.

Utsettelsesforslaget fremsatt av Levik Løndalen (KL) ble vedtatt med 8 stemmer mot 1 stemme (Ap 1).

Hovedutvalget fattet følgende vedtak om å utsette saken og sende den tilbake for videre arbeid.

**Administrativ bemerkning til protokollen: Saken er satt opp på sakslisten til oppvekst og kultur og formannskapet. Innstillingen fra hovedutvalgene legges frem for formannskapet når de tar stilling til saken.*

HHO- 003/23 Vedtak:

Hovedutvalg helse og omsorg fattet vedtak om å utsette saken og sende den tilbake for videre arbeid.

Hovedutvalg oppvekst og kultur 25.01.2023:

Behandling:

Kommunaldirektørenens innstilling enstemmig vedtatt.

HOK- 005/23 Vedtak:

For å styrke det forebyggende arbeidet for barn og unge og forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker vedtar kommunestyret vedlagte "Plan for forebygging – barn og unge (2023-2026)".

Planen skal komplementere plan for psykisk helse hos barn og unge. Det foretas en vurdering om planen skal sammenslås med plan for psykisk helse hos barn og unge ved planperiodens utløp. Endringer i administrativ organisering av tjenester til barn, unge og deres familier som følge av pågående evaluering av organiseringen iverksettes i løpet av 2023.

Formannskapet 30.01.2023:

Behandling:

Thorheim (KL) fremmet følgende utsettelsesforslag:

Saken utsettes og sendes tilbake til administrasjonen for videre bearbeiding i tråd med premisser i

forslag fremsatt av Lillian Levik Løndalen (KL) på møte i HHO 25.1.23. Saken fremsettes på ny for behandling i Hovedutvalg Helse Omsorg (HHO) etter bearbeiding.

Votering utsettelsesforslag

Utsettelsesforslaget fikk 5 stemmer (1 KL, 1 SV, 1 FRP, 2 H), og falt.

Saken ble tatt opp til realitetsbehandling.

Votering

Innstillingen enstemmig vedtatt.

FSK- 007/23 Vedtak:

For å styrke det forebyggende arbeidet for barn og unge og forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker vedtar kommunestyret vedlagte "Plan for forebygging – barn og unge (2023-2026)".

Planen skal komplementere plan for psykisk helse hos barn og unge. Det foretas en vurdering om planen skal sammenslås med plan for psykisk helse hos barn og unge ved planperiodens utløp

Endringer i administrativ organisering av tjenester til barn, unge og deres familier som følge av pågående evaluering av organiseringen iverksettes i løpet av 2023.

Kommunestyret 13.02.2023:

Behandling:

Kommunestyret vedtar at plan for barn og unge sendes tilbake for videre arbeid, foreslått av Lillian Levik Løndalen, Karmøylista

Målsettingen som ligger i lovkravet økt forebygging og mer samhandling er adskillig mer omfattende enn det planen illustrerer. Planperioden er satt til 2023-2026, og vi i Karmøylista forutsetter at planen skal være fremtidsrettet og i tråd med lovverk og anbefalinger før denne kan vedtas. Eksisterende tiltak bør være med, samt nye tiltak i forhold til hvordan en skal fylle gapet i Primær forebyggingen (tjenester til alle, lavterskeltilbud, i skole, barnehage og helsestasjon), som oppstår når tiltak forskyves. Dette viser illustrasjonen/ trekanten i planen at nytt lovverk fører til mindre tertiær og sekundær forebygging (Plassering utenfor hjemmet og barneverntjenesten sine oppgaver) og en dobling av universal forebyggingen uten at administrasjonen mener dette skal ha noen kostnader eller at en skal skyve midler fra tertiær og sekundær forebyggingen. I saken om å ta midler fra sommer-gøy prosjektet til forebygging på mellomtrinnet, ved samtlige barneskoler, med en 8 % stilling, begrunnes med at all universal forebygging foregår i barnehage, skole og helsestasjon. Dette er en godt begrunnet sak, der en beskriver hvor behovet er størst, det er nettopp slike formuleringer en savner i plan om forebygging, samt tilhørende tiltak med et helhetssyn på oppvekst og en klar ansvarsfordeling.

I plan for forebygging beskrives det at en skal sette av 50 millioner til barnevernet uten at det fremkommer hva en har tenkt å bruke disse midlene til, i en situasjon der primær og sekundær forebygging skal reduseres. Planen er en oppramsing av eksisterende tiltak for barn- og unge, der flere tiltak mangler, som et eksempel: "liten og trygg" i barnehagen, der de minste barna får en primær kontakt for at overgangen/oppstarten i barnehagen skal bli så trygg som mulig.

Det som gjøres i andre kommuner er å forskyve midler og stillinger fra Primær og sekundær forebyggingen til skole, barnehage, helsestasjon, støtte/opprette lavterskel tilbud og opprette/vedta en gjennomtenkt helhetlig plan på tvers av sektorene. Randaberg sin plan er her et meget godt eksempel på en god plan for forebygging i tråd med oppvekst reformen. Skal en få til dette må en se alle tjenester for barn - unge og deres familier under ett og nytte ressursene der behovet er, i et fremtidsperspektiv. En kan ikke forebygge dobbelt så mye bare med å samarbeide mer, uten å gjøre konkrete nye tiltak. Målsettingen er å forebygge for at en skal redusere situasjoner der barn- unge og deres familier blir i behov av mer kostbare tjenester. Dette vil bli vanskelig slik planen illustrerer arbeidet og innsatsen.

Ser en til forskning av barn i familier med belastninger er det en familie-koordinator barna ønsker seg, der denne snakker med dem og sørger for en forutsigbarhet i deres hverdag. Forskning viser også at en økt innsats i barnehage, skole og helsestasjon, samt et systematisk arbeid der frivilligheten blir en naturlig del av det forebyggende arbeidet er fruktbart i et samfunnsperspektiv.

Tilføyelse i planen på side 15, foreslått av Siv J. Storesund, Arbeiderpartiet

«Arbeidet med barns og unges helse og trivsel må skje gjennom et tverrsektorielt perspektiv og forankres i hele kommuneorganisasjonen. Det er nødvendig med bred involvering fra aktører i arbeidet, både på tvers av sektorer i kommunen, på tvers av forvaltningsnivåer og gjennom frivilligheten, befolkningen, helseforetakene, tannhelsetjenesten og privat sektor. Kommunen må legge til rette for et slikt samarbeid gjennom å etablere samarbeidsstrukturer som har felles mål og forståelse.»

Bearbeiding av Plan for forebygging - barn og unge 2023-26., foreslått av May Synnøve Rygh, Kristelig Folkeparti

Plan for forebygging - barn og unge 2023 -2026 sendes i retur for bearbeiding. Bearbeidet versjon må være tydeligere på:

- hvordan ansvaret skal fordeles mellom etatene
- hvordan oppgaveløsningen skal organiseres
- hvordan ulike etater skal samarbeide

Rygh (KRF) fremmet følgende fellesforslag på vegne av KRF og AP:

Plan for forebygging - barn og unge 2023 -2026 sendes i retur for bearbeiding. Bearbeidet versjon må være tydeligere på:

- hvordan ansvaret skal fordeles mellom etatene*
- hvordan oppgaveløsningen skal organiseres*
- hvordan ulike etater skal samarbeide*

Alsaker (H) fremmet forslag om at bearbeidet plan må inneholde temaet forebygging av selvmord.

Storesund (AP) fremmet forslag om at følgende ble tatt med i bearbeidet plan:

Arbeidet med barns og unges helse og trivsel må skje gjennom et tverrsektorielt perspektiv og forankres i hele kommuneorganisasjonen. Det er nødvendig med bred involvering fra aktører i arbeidet, både på tvers av sektorer i kommunen, på tvers av forvaltningsnivåer og gjennom frivilligheten, befolkningen, helseforetakene, tannhelsetjenesten og privat sektor. Kommunen må legge til rette for et slikt samarbeid gjennom å etablere samarbeidsstrukturer som har felles mål

og forståelse.

Votering:

Saken ble enstemmig utsatt.

KST- 003/23 Vedtak:

Plan for forebygging - barn og unge 2023 -2026 sendes i retur for bearbeiding. Bearbeidet versjon må være tydeligere på:

- hvordan ansvaret skal fordeles mellom etatene*
- hvordan oppgaveløsningen skal organiseres*
- hvordan ulike etater skal samarbeide*
- forebygging av selvmord*
- Arbeidet med barns og unges helse og trivsel må skje gjennom et tverrsektorielt perspektiv og forankres i hele kommuneorganisasjonen. Det er nødvendig med bred involvering fra aktører i arbeidet, både på tvers av sektorer i kommunen, på tvers av forvaltningsnivåer og gjennom frivilligheten, befolkningen, helseforetakene, tannhelsetjenesten og privat sektor. Kommunen må legge til rette for et slikt samarbeid gjennom å etablere samarbeidsstrukturer som har felles mål og forståelse.*

Saksutredning

Saksbakgrunn

Den 1. januar 2023 trådte ny barnevernslov i kraft. Loven omtales som barnevernreformen eller oppvekstreformen og har det overordnede målet med å vri kommunens ressursbruk fra dyre og spesialiserte tiltak i barneverntjenesten, inkludert fosterhjem og institusjon, til forebygging og tidlig innsats i lokalmiljøet. Loven erstattet barnevernloven av 1992, men allerede 1. januar 2022 trådte enkelte lovendringer i kraft, blant annet kravet om at alle kommuner skal utarbeide en plan for å forebygge at barn utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker i løpet av 2022.

Samtidig har Stortinget vedtatt nye bestemmelser om samarbeid og samordning for barn, unge og familier i 14 velferdistjenestelover. Disse trådte i kraft 01.08.22. Samlet sett er dette derfor å regne som en oppvekstreform.

Samarbeidsplikten understrekes i ny barnevernslov. Det presiseres at det er kommunen som skal ha ansvar for å samordne tjenestetilbudet til det enkelte barn. Blant annet opprettet Karmøy kommune to stillinger som barnekoordinator i 2022. Disse to ressursene vil hjelpe barn/familier med omfattende hjelpebehov til lettere å få en oversikt på hvilke rettigheter de har, og samtidig sørge for at de som er ansvarlig for å gi hjelpen blir involvert. Ansvaret for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer skal ligge overordnet i kommunen og ikke hos barneverntjenesten. Det blir stilt krav om at kommunestyret selv skal vedta en plan for det forebyggende arbeidet.

Videre er det gjort endring i økonomisk ansvarsdeling mellom stat og kommune. Kommunen har nå i all hovedsak alene ansvaret for kostnadene for barneverntiltak om forebygging ikke lykkes. Behovet for Karmøy kommune å ha en samlet plan for forebygging deles inn i tre hovedpunkter:

- Faglig: Bedre hjelp og økt nytte for barn, unge og familier om de får hjelp tidlig. Når risiko er identifisert i en eller flere tjenester gjøres en samlet innsats
- Økonomisk: Ved å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker unngår vi sterk vekst i utgiftene til barnevernstiltak, som kommunen nå er ansvarlig for å dekke selv
- Juridisk: lovkrav om forebygging og samhandling er skjerpet

På bakgrunn av lovkravet fikk kommunen i desember 2022 en forespørsel fra Statsforvalteren i Rogaland om status for Karmøy kommunes plan for å forebygge at barn utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker, evt. oppgi en tidsplan for ferdigstilling av planen. Flere kommuner arbeider med å ferdigstille sitt arbeid. Statsforvalter er informert om status og fremdrift i kommunen.

Karmøy kommune har tidligere startet et arbeid med en temaplan for psykisk helse hos barn og unge. Arbeidet er en forlengelse av forvaltningsrevisjon av "Tidlig innsats" i 2020/21. Temaplanen var planlagt ferdigstilt høsten 2022. Koronapandemien og andre årsaker har ført til at ferdigstilling er utsatt til juni 2023. Materialet har vært jobbet med over lengre tid med bred administrativ involvering, og arbeid med en forebyggingsplan for omsorgssvikt og atferdsvansker var inkludert som del av dette arbeidet. For å klare å ferdigstille planen og dermed innfri lovkravet, er dette arbeidet nå skilt ut til en egen plan. Planen skal komplementere plan for psykisk helse hos barn og unge. Planen skal gjelde alle tjenester i kommunen som arbeider med barn og unge. Parallelt med planarbeidet pågår det en grundig evaluering av organisering av tjenester til barn, unge og deres familier. Målsettingen er å konkludere og implementere endringer av organiseringen i 2023.

Innhold i planen

Planen beskriver hvilke utfordringer kommunen har, hvilke grupper som kan være utsatt, hvilke ressurser som finnes i kommunen og hvordan de utfører sitt arbeid. Planen beskriver to prinsipper som er viktige for alle aktører som jobber med barn og unge i kommunen:

- Forebygging og tidlig innsats
- Samhandling på tvers

Videre har planen en handlingsplan som beskriver konkrete tiltak som de ulike tjenestene forplikter seg til å arbeide med ut fra prinsippene beskrevet ovenfor.

Oppfølging av arbeidet

I tråd med anbefaling fra Barne- og familiedepartementet vil kommunedirektøren legge opp til at barnevernstjenesten i kommunen rapporterer status i arbeidet med forebygging av at barn utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker til kommunestyret.

Planens gyldighet og tilhørighet

Kommunedirektøren foreslår en planperiode fra 2023 til 2026 slik at planens tidsramme sammenfaller med plan for psykisk helse hos barn og unge og andre planer i etat for oppvekst og kultur. Det er ønskelig at det er inneværende kommunestyre som vedtar planen som en fortsettelse av oppfølgingen av forvaltningsrevisjonsrapporten "Tidlig innsats".

Ved planperiodens utløp skal det foretas en ny vurdering av om planen skal være en del av plan for psykisk helse hos barn og unge eller om det er hensiktsmessig å videreføre en selvstendig plan.

Økonomiske konsekvenser

Kommunedirektøren legger til grunn at tiltakene som fremmes i planen i hovedsak ikke vil medføre vesentlige økonomiske konsekvenser. Dersom det underveis i planperioden kommer frem at det likevel er oppstår merkostnader vil dette bli innarbeidet i kommunedirektørens budsjettforslag og vurderes fremmet som egen sak.

Kommunedirektørens vurdering og konklusjon

Målet er at plan for forebygging vil bidra til bedre tjenester til barn og unge. Kommunen har i dag gode tjenester, men Kommunedirektøren ser allikevel at det er et behov for å samordne tjenestene på tvers av både etater og faglig kompetanse. Dette for å styrke laget rundt det enkelte barn og ungdom og deres familie. Tiltakene som foreslås i planen vil også være et steg på veien for å nå flere av FNs bærekraftsmål, spesielt mål 3 God helse og livskvalitet, 4 God utdanning og 17 Samarbeid for å nå målene.

Kommunedirektøren foreslår at kommunestyret vedtar vedlagte "Plan for forebygging – barn og unge (2023-2026)".

Vedlegg:

-Plan for forebygging - barn og unge